

GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTELERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEK ALANLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

VIEWS ON AREA OF PROFESSION AND JOB OPPORTUNITIES
OF STUDENTS AT FACULTY OF FINE ARTS AND DESIGN

Pınar TOKTAŞ¹

Öz

Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri sanatın evrensel dilini kullanarak, teknolojik ve kültürel gelişmeler doğrultusunda alanında gerekli teorik ve uygulamalı yeterliğe sahip tasarımcı, sanatçı ve üretken bireyler yetiştirmektedir. Sanayi ile işbirliği içerisinde sektör ihtiyaçları dikkate alınarak oluşturulan programlar, istihdam sorunun giderilmesine ve öğrencilerin gelecek kaygısından uzak, eğitim gördüğü alana karşı daha olumlu tutum geliştirdiği bir eğitim sürecini beraberinde getirmektedir. Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de istihdam sorunu güncelliğini korumaya devam etmektedir. Bu kaygı öğrencilerin hem eğitim ve öğretimini etkilemekte hem de öğrenim gördüğü meslek alanlarına ilişkin tutumlarını olumsuz etkilemektedir. Meslek alanlarına ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri öğrencilerin akademik başarılarını etkileyeceği gibi tasarım ve üretim yapan, düşüncelerini somut bir şekilde ifade eden öğrencilerin yaratıcılığını da olumlu yönde etkilemektedir. Araştırmada Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada temel bilgi toplama aracı olarak anket tekniğinden faydalanılmış, verilerin istatistiksel çözümlenmesi yapılarak bulgular yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Alan, Öğrenci Görüşleri, Güzel Sanatlar Öğrencileri, Sanat ve Tasarım Fakülteleri

Abstract

Faculties of Fine Arts and Design have been training designers, artists and productive individuals having theoretical and practical competence in their field using the universal language of art in line with the technological and cultural developments. The programs developed in cooperation with industry taking the needs of the sector into consideration could lead to solve the problem of employment and bring an educational process through which students could develop a more positive attitude towards the field they are studying away from the concerns of future jobs. As in Turkey, the problem of employment is still keeping its current status of importance in other countries as well. This concern could have a negative impact both on the education and learning they are taking and also on their attitudes regarding their field of employment negatively. The fact that students could develop positive attitudes regarding their occupations could affect their academic success and have a positive effect on the creativity of the students who can make designs and production and express their ideas in a concrete way. In the current study, it was aimed to determine the views of the students having an education at the Faculties of Fine Arts and Design regarding their vocational fields. As the basic data collection instrument, the technique of questionnaire was used, the statistical analysis of the data was made and the findings were evaluated.

Keywords: Vocational Field, Faculties of Fine Arts, Faculties of Art and Design, Student Fields, Fine Art Students

¹ Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, peyiol@gmail.com

Giriş

Eğitimin temel amacı, bireyi mümkün olan en yüksek mükemmeliyet düzeyine ulaştırmaktır. Bu nedenle de her tür eğitim programı bu temel amaç doğrultusunda işlevsel olmak durumundadır (Alkan vd, 1991: 9). Eğitim programları sanayi ve hizmet sektörünün gereksinim duyduğu bilgi ve beceriye sahip nitelikli işgücünü geliştirerek, çalışanları daha verimli kılarak, ekonomik büyümeye de önemli katkılarda bulunmaktadır (Woodhall, 1979: 34).

Güzel Sanatlar Fakülteleri sanatın evrensel dilini kullanarak bilimsel, sanatsal ve kültürel gelişmeleri de dikkate alarak, öğrencilerin yaratıcılığını ve üretkenliğini geliştirerek sanatçı ve tasarımcı bireyler yetiştirmektedir. Bu bağlamda mevcut eğitim programlarıyla öğrencilere akademik bir altyapıyı kazandırmak hedeflenmektedir. Sanat ve Tasarım Fakülteleri de sanayi ile işbirliğine önem vererek sektör ihtiyaçları doğrultusunda üretim ve tasarım yapabilen, araştıran ve sorgulayan, düşüncelerini modele dönüştürebilen bireyler yetiştirmeyi amaç edinmektedir. Bu fakültelerden mezun olan öğrenciler sektörde alanlarına ilişkin olarak tasarımcı ve uzman olarak çalışabilecekleri gibi, istedikleri taktirde Eğitim Fakültelerinden formasyon alarak öğretmenlik de yapabilmektedirler.

Araştırma örnekleminde değerlendirilen Grafik Tasarım Bölümünün amacı grafik tasarımcı yetiştirmektir. Öğrenciler, reklâm ve grafik ajanslarında, matbaalarda, fotoğraf stüdyolarında ve ayrıca büyük kuruluşların kurumsal iletişim departmanlarında istihdam edilmekte ve aranan tasarım elemanları olarak çalışmaktadırlar (<http://stf-grafik.gazi.edu.tr>). Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü; geleneksel Türk sanatları alanlarından Eski Yazı (Hat), Tezhip (Tezyinat), Eski Çini Onarımı, Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri, Cilt Ana Sanat Dallarında klasik kuralları benimsemiş, teorik ve pratikte uygulayabilen, yeniliklere açık sanatçılar yetiştirmektedir (http://www.selcuk.edu.tr/guzel_sanatlar/geleneksel_turk_sanatlari/tr). El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler ise el sanatları alanlarının yanı sıra Nakış, Dokuma ve Örgü, Takı, Deri, Bebek-Oyuncak, Yapma Çiçek ve Çiçek Düzenleme dallarında uzmanlaşabilmektedir (<http://stf-elsanatlari.gazi.edu.tr>).

Bugün pek çok üniversite mezunu farklı sebeplerden dolayı öğrenim gördükleri alan haricinde başka alanlarda çalışmak zorunda kalmaktadır. Yükseköğretimde alınan diplomaların iş bulmayı sağlamaması eğitilmiş insanları hayal kırıklığına uğratmakta, bu tür beklentiler ise akademik alanda motivasyon kaybına yol açmaktadır (Güven, 2002: 109). Yapılan bir çalışmada ODTÜ son sınıf öğrencilerinin yaklaşık %27'sinin "iş bulamama kaygısı", %26'sının "maddi açıdan tatmin edici bir iş bulamama" ve %18'inin de "mesleğe yönelik iş bulamama" kaygısı yaşadıkları anlaşılmıştır (Gizir, 2005: 209).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Araştırma örnekleminde alınan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı nasıldır?
2. Araştırma örnekleminde alınan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı nasıldır?
3. Araştırma örnekleminde alınan öğrencilerin meslek tercihini etkileyen sebeplerin dağılımı nasıldır?
4. Araştırma örnekleminde alınan öğrencilerin üniversiteye giriş sınavındaki tercih sırasının dağılımı nasıldır?
5. Araştırma örnekleminde alınan öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

6.Araştırma örnekleme alınan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre meslek alanlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Materyal ve Yöntem

Araştırmada temel veri toplama aracı olarak Özbağı, Toktaş ve Bacan (2008) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Anket ilk olarak Grafik Tasarımı ve El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nde öğrenim gören bir grup öğrenciye uygulanmış, yaş aralığı ve derecelendirmede 5'li likert tipi ölçek kullanılması konusunda değişiklik yapılmıştır. Anketin birinci bölümü kişisel bilgiler, ikinci bölümü ise öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin bilgilerini içermektedir. İkinci bölümdeki sorular beşli ölçek şeklinde düzenlenmiş olup, öğrencilerden sorulara "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" maddelerini işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS programından faydalanılmıştır. Verilerin yüzde, frekans ve aritmetik ortalamaları hesaplanmış, grupların görüşleri arasındaki farkın anlamlılığının belirlenmesi için varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda hangi gruplar arasında farklılık olduğunun belirlenmesinde ise tukey testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi en düşük (.05) olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular uygun tablolar halinde yorumlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler, örneklemini ise Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü ve El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma verileri 2012-2013 Öğretim Yılında toplanmıştır. Araştırma kapsamına alınan Bölümler ve öğrenci sayıları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo1. Araştırma Örnekleme Alınan Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Sıra No	Bölümler	f	%
1	Geleneksel Türk El Sanatları	42	29.6
2	El Sanatları Tasarımı ve Üretimi	55	38.7
3	Grafik Tasarımı	45	31.7
Toplam		142	100

Tablo 1 incelendiğinde El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nde %38.7 ile 55 öğrenci, Grafik Tasarımı Bölümü'nde %31.7 ile 45 öğrenci ve Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nde %29.6 ile 42 öğrenci araştırma örneklemini oluşturmuştur. Tablodan örneklem grubunda yer alan öğrencilerin en düşük olarak Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nde öğrenim gördükleri anlaşılmıştır. Bunun Bölümde öğrenim gören öğrencilerin sayısının düşük olduğundan kaynaklandığını söylemek mümkündür.

BULGULAR

Tablo 2. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Bölümler	18-22		23-27		28 ve üzeri	
	f	%	f	%	f	%
I	11	26.2	22	52.4	9	21.4
II	39	70.9	13	23.6	3	5.4
III	43	95.6	2	4.4	-	-
Toplam	93	65.5	37	26.1	12	8.4

I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, III: Grafik Tasarımı

Araştırma örneğine alınan öğrencilerin en çok %65.5 ile 93'ünün (18-22) yaş aralığında olduğu görülmüştür. Sırasıyla öğrencilerin %26.1 ile 37'sinin (23-27) yaş aralığında olduğu, en düşük olarak da %8.4 ile 12'sinin (28 ve üzeri) yaşta olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda öğrencilerin yaklaşık üçte ikisinin 18 ve 22 yaşları arasındaki gençlerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı

Bölümler	Düz Lise		Meslek Lisesi		İmam Hatip Lisesi		Açık Öğretim Lisesi		Güzel Sanatlar Lisesi	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
I	19	45.2	9	21.4	8	19.0	5	11.9	1	2.4
II	10	18.2	45	81.8	-	-	-	-	-	-
III	3	6.7	40	88.9	-	-	-	-	2	4.4
Toplam	32	22.5	94	66.2	8	5.6	5	3.5	3	2.1

I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, III: Grafik Tasarımı

Araştırma örneğine alınan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımını içeren Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin en çok %66.2 ile 94'ünün meslek lisesi mezunu olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin sırasıyla %22.5 ile 32'sinin Düz Lise, %5.6 ile 8'inin İmam Hatip Lisesi, %3.5 ile 5'inin Açık Öğretim Lisesi, en düşük olarak %2.1 ile 3'ünün ise Güzel Sanatlar Lisesi mezunu olduğu görülmüştür. Bu durumda öğrencilerin üçte ikisinin Meslek Lisesi mezunu öğrencilerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Fakültesi ile Sanat ve Tasarım Fakülteleri'nde öğrenim görüyor olmalarına karşın Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin sayıca azlığı dikkati çekmektedir.

Tablo 4. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrencilerin Meslek Tercihindeki Etkenlerin Dağılımı

Bölümler	Kendi Tercihim		Aile Bireyleri		Öğretmen		Arkadaş		Akraba		Bilinçsizlik		Zorunluluk	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
I	35	83.3	-	-	1	2.4	-	-	-	-	3	7.1	3	7.1
II	25	45.5	3	5.5	11	20.0	-	-	-	-	5	9.1	11	20.0
III	39	86.7	3	6.7	-	-	-	-	-	-	1	2.2	2	4.4
Toplam	99	69.7	6	4.2	12	8.5	-	-	-	-	9	6.3	16	11.3

I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, III: Grafik Tasarımı

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin en çok %69.7 ile 99'unun kendi tercihleriyle bu alanı seçtikleri öğrenilmiştir. Sırasıyla öğrencilerin %11.3 ile 16'sı zorunluluk sebebiyle, %8.5

ile 12'si öğretmen teşvikiyle, %6.3 ile 9'u bilinçsizlik sebebiyle, %4.2 ile 6'sı ise aile bireylerinin teşvikiyle bu alanı tercih ettiği görülmüştür. Tablodan öğrencilerin arkadaş ve akraba faktörlerinden etkilenmedikleri anlaşılmıştır. Böylelikle öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek alanını tercihlerinde en çok kendilerinin belirleyici olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 5. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavındaki Tercih Sırası Dağılımı

Bölümler	1.Tercih		2.Tercih		3.Tercih		4.Tercih		5.Tercih	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
I	27	64.3	8	19	6	14.3	1	2.4	-	-
II	43	78.2	6	10.9	4	7.3	2	3.6	-	-
III	28	62.2	9	20	4	8.9	1	2.2	3	6.7
Toplam	98	69	23	16.2	14	9.9	4	2.8	3	2.1

I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, III: Grafik Tasarımı

Tabloda görüldüğü gibi öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın üniversiteye giriş sınavında (yetenek sınavında) %69 ile 98'inin 1. tercihinde yer aldığı öğrenilmiştir. Sırasıyla öğrencilerin %16.2 ile 23'ünün ikinci tercih, %9.9 ile 14'ünün ise üçüncü tercih olarak belirttiği görülmüştür. En düşük olarak ise %2.1 ile 3 öğrencinin öğrenim gördüğü meslek alanını 5.sırada tercih ettiği anlaşılmıştır. Tablodan öğrencilerin üçte ikisinden fazlasının ilk tercihleriyle bu alanı seçtikleri görülmüştür.

Tablo 6. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrencilerin Meslek Alanlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Maddeler	Bölüm	F	Ort	ss.	F	P	Tukey Testi
Öğrenim gördüğüm alandan memnunum	I	42	4.29	.67	28.16	.000***	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	2.85	1.28			
	III	45	4.09	.97			
Alanımda lisansüstü eğitim almak istiyorum	I	42	4.00	1.10	2.54	.082	-
	II	55	3.44	1.38			
	III	45	3.80	1.22			
Derslere zevkle katılıyorum	I	42	3.83	.93	3.92	.022*	(I-II)
	II	55	3.31	.94			
	III	45	3.62	.91			
Alanımla ilgili etkinliklerde bulunmaktan mutluluk duyuyorum	I	42	4.14	.68	9.89	.000***	(I-II) (II-III)
	II	55	3.35	1.13			
	III	45	3.96	.88			
Alanımla ilgili yayınları takip ediyorum	I	42	3.95	.70	6.64	.002**	(I-II) (I-III)
	II	55	3.36	.85			
	III	45	3.56	.81			
Alanımla ilgili sergi, fuar v.b. etkinliklere katılmaktan zevk alırım	I	42	4.31	.60	7.62	.001**	(I-II) (II-III)
	II	55	3.67	.92			
	III	45	4.11	.88			
Bölüm öğretim elemanlarına bilmediğim çeşitli konularda danışırım	I	42	4.21	.72	9.21	.000***	(I-II) (I-III)
	II	55	3.55	1.05			
	III	45	3.44	.89			
Mezun olduktan sonra öğretmen olarak çalışmak istiyorum	I	42	4.55	6.36	1.02	.362	(I-II) (I-III)
	II	55	3.65	1.52			
	III	45	3.51	1.47			

Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmak istiyorum	I	42	3.43	1.04	4.67	.011*	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	2.75	1.36			
	III	45	3.93	2.96			
Mezun olduktan sonra meslek alanımı tanıtıcı etkinliklerde bulunmak istiyorum	I	42	4.14	.81	3.09	.049*	(I-II) (I-III)
	II	55	3.64	1.21			
	III	45	3.78	.90			
Alanımda çalışmanın özveri istediğini düşünüyorum	I	42	4.62	.58	10.83	.000***	(I-II) (II-III)
	II	55	3.91	1.06			
	III	45	4.49	.63			
Mesleğimin maddi açıdan beni tatmin etmeyeceğini düşünüyorum	I	42	3.00	1.10	5.25	.006**	(I-III) (II-III)
	II	55	3.04	1.19			
	III	45	2.38	.98			
Meslekte sürekli kendimi geliştirmem gerektiğini düşünüyorum	I	42	4.64	.76	11.17	.000***	(I-II) (II-III)
	II	55	4.02	1.15			
	III	45	4.80	.55			
Mesleğimi yaparken alacağım manevi doyumun diğer mesleklerden daha fazla olacağını düşünüyorum	I	42	4.69	.56	15.79	.000*	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	3.40	1.36			
	III	45	4.02	1.20			
Meslek alanımın yaratıcılığımı ifade edebileceğim bir alan olduğunu düşünüyorum	I	42	4.10	1.10	6.12	.003**	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	3.85	1.22			
	III	45	4.58	.66			
Öğretmenlik alanımın kültürümüzün yaşatılmasına katkı sağladığını düşünüyorum	I	42	4.10	.73	3.40	.036*	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	3.84	1.34			
	III	45	3.47	1.16			
Meslek alanımın yeterli derecede tanıtılmadığını düşünüyorum	I	42	4.07	1.00	2.61	.077	-
	II	55	3.62	1.45			
	III	45	3.49	1.20			
Yakın çevremdekilere bu alanda eğitim görmelerini tavsiye ederim	I	42	3.57	1.25	10.35	.000***	(I-II) (II-III)
	II	55	2.71	1.29			
	III	45	3.73	1.10			
Öğrenim gördüğüm programdaki derslerin yeterli olduğunu düşünüyorum	I	42	3.52	1.11	8.14	.000***	(I-II) (I-III)
	II	55	2.71	1.27			
	III	45	2.69	.87			
Aldığım derslerdeki teorik bilgilerin yeterli olduğunu düşünüyorum	I	42	4.88	7.67	3.53	.032*	(I-II) (I-III)
	II	55	2.82	1.14			
	III	45	2.78	.97			
Aldığım derslerdeki uygulamaların yeterli olduğunu düşünüyorum	I	42	3.88	1.23	18.49	.000***	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	2.47	1.18			
	III	45	2.84	1.02			
Aldığım derslerle özel sektörde iş bulabileceğime inanıyorum	I	42	3.05	1.15	7.41	.001**	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	2.58	1.20			
	III	45	3.44	.99			
Okul ve sanayi arasında yeterli derecede işbirliği yapılmadığını düşünüyorum	I	42	3.12	1.13	2.15	.121	-
	II	55	3.11	1.46			
	III	45	3.58	1.03			
Öğrenim gördüğüm programın sektör ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiğini düşünüyorum	I	42	3.10	1.03	3.79	.025*	(I-II) (I-III)
	II	55	3.75	1.28			
	III	45	3.60	1.19			
Eğitimimi tamamladıktan sonra öğretmenlik yapamamak beni endişelendiriyor	I	42	2.81	1.29	5.42	.005**	(I-II) (II-III)
	II	55	3.51	1.54			
	III	45	2.67	1.24			
Daha fazla gelir getiren bir meslek bulursam öğrenim gördüğüm alanda çalışmam	I	42	2.26	1.13	4.41	.014*	(I-II) (II-III)
	II	55	3.00	1.40			
	III	45	2.38	1.43			
Tekrar üniversite sınavına girerek farklı bir alanda öğrenim görmek istiyorum	I	42	1.95	1.23	3.04	.051	(I-II) (II-III)
	II	55	2.42	1.38			
	III	45	1.87	.94			

Öğrenim gördüğüm alanın toplum içinde saygı duyulan bir alan olduğunu düşünüyorum	I	42	3.88	1.25	18.20	.000***	(I-II) (II-III)
	II	55	2.55	1.23			
	III	45	3.69	1.10			
Öğrenim gördüğüm alanın bayanlar için uygun olduğunu düşünüyorum	I	42	4.00	1.13	2.41	.094	-
	II	55	3.65	1.08			
	III	45	4.07	.81			
Öğrenim gördüğüm alana sektörde ihtiyaç olduğunu düşünüyorum	I	42	3.93	1.11	4.70	.011*	(I-II) (I-III) (II-III)
	II	55	3.55	1.33			
	III	45	4.24	.88			

*p<.05, **p<.01, ***p<.001 I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi III: Grafik Tasarımı

Öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşlerini içeren Tablo 6'da ölçek maddelerine ilişkin dağılım ve genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde en yüksek ortalamaların "Meslekte sürekli kendimi geliştirmem gerektiğini düşünüyorum" maddesinde olduğu anlaşılmıştır. Bu maddede en yüksek ortalamanın (4.80) ile GRA öğrencilerinde olduğu, bunu sırasıyla GTE ve ELS öğrencilerinin izlediği görülmüştür. Buradan öğrencilerin alanın içeriği, teknik ve uygulamalar konusunda bilgi sahibi olduklarını, alanlarındaki yenilik ve gelişmeleri takip ettiklerini söylemek mümkündür. Tablodan sırasıyla "Alanımda çalışmanın özveri istediğini düşünüyorum" maddesi, "Meslek alanımın yaratıcılığımı ifade edebileceğim bir alan olduğunu düşünüyorum" maddesinin en yüksek ortalama ile yer aldığı öğrenilmiştir. Ortalamalar değerlendirildiğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek alanlarına ilişkin olumlu görüş belirttiklerini söylemek mümkündür.

GTE, ELS ve GRA öğrencilerinin aritmetik ortalamalarının en düşük olarak "Tekrar üniversite sınavına girerek farklı bir alanda öğrenim görmek istiyorum" maddesinde olduğu anlaşılmıştır. Bu maddede en düşük ortalamanın (1.87) ile GRA öğrencilerinde olduğu, bunu sırasıyla GTE ve ELS öğrencilerinin izlediği görülmüştür. Bu doğrultuda öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek alanından memnun olduklarını söylemek mümkündür. Tablodan sırasıyla "Daha fazla gelir getiren bir meslek bulursam öğrenim gördüğüm alanda çalışmam" ve "Mesleğimin maddi açıdan beni tatmin etmeyeceğini düşünüyorum" maddelerinin en düşük ortalama ile yer aldığı anlaşılmıştır. Ortalamalar incelendiğinde öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin olumlu görüş belirttiklerini söylemek mümkündür.

Tablo incelendiğinde öğrencilerin; "Derslere zevkle katılıyorum", "Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmak istiyorum", "Mezun olduktan sonra meslek alanımı tanıtıcı etkinliklerde bulunmak istiyorum", "Mesleğimi yaparken alacağım manevi doyumun diğer mesleklerden daha fazla olacağını düşünüyorum", "Öğretmenlik alanımın kültürümüzün yaşatılmasına katkı sağladığını düşünüyorum", "Aldığım derslerdeki teorik bilgilerin yeterli olduğunu düşünüyorum", "Öğrenim gördüğüm programın sektör ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiğini düşünüyorum", "Daha fazla gelir getiren bir meslek bulursam öğrenim gördüğüm alanda çalışmam", "Öğrenim gördüğüm alana sektörde ihtiyaç olduğunu düşünüyorum" maddelerine ilişkin görüşleri arasında (.05) düzeyinde anlamlı bir farklılık belirlenmiştir.

GRA, GTE ve ELS öğrencilerinin; "Alanımla ilgili yayınları takip ediyorum", "Alanımla ilgili sergi, fuar v.b. etkinliklere katılmaktan zevk alırım", "Mesleğimin maddi açıdan beni tatmin etmeyeceğini düşünüyorum", "Meslek alanımın yaratıcılığımı ifade edebileceğim bir alan olduğunu düşünüyorum", "Aldığım derslerle özel sektörde iş bulabileceğime inanıyorum", "Eğitimimi tamamladıktan sonra öğretmenlik yapamamak beni endişelendiriyor" maddelerine ilişkin görüşleri arasında (.01) düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin "Öğrenim gördüğüm alandan memnunum", "Alanımla ilgili etkinliklerde bulunmaktan mutluluk duyuyorum", "Bölüm öğretim elemanlarına bilmediğim çeşitli

konularda danışırım", "Alanımda çalışmanın özveri istediğini düşünüyorum", "Meslekte sürekli kendimi geliştirmem gerektiğini düşünüyorum", "Yakın çevremdekilere bu alanda eğitim görmelerini tavsiye ederim", "Öğrenim gördüğüm programdaki derslerin yeterli olduğunu düşünüyorum", "Aldığım derslerdeki uygulamaların yeterli olduğunu düşünüyorum", "Öğrenim gördüğüm alanın toplum içinde saygı duyulan bir alan olduğunu düşünüyorum" maddelerine ilişkin görüşleri arasında ise (.001) düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 7. Öğrencilerin Meslek Alanlarına İlişkin Görüşlerinin Bölüme Göre Karşılaştırılması

Bölümler	f	Ort.	ss.	F	P	Tukey Testi
I	42	3.80	.58	12.33	.000***	(I-II) (I-III) (II-III)
II	55	3.27	.60			
III	45	3.55	.35			

***p<.001

I: Geleneksel Türk El Sanatları, II: El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, III: Grafik Tasarımı

Öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşleri bölümlere göre karşılaştırıldığında El Sanatları Tasarımı ve Üretimi, Geleneksel Türk El Sanatları ve Grafik Tasarımı Bölümü öğrencilerinin görüşleri arasında (.001) düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Tablodan Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü öğrencilerinin aritmetik ortalamalarının (3.80), Grafik Tasarımı (3.55) ile El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü öğrencilerinin ortalamalarından (3.27) daha yüksek olduğu görülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğunun (18-22) yaş aralığında olduğu, meslek lisesi mezunu olduğu, kendi tercihleriyle bu alanda öğrenim gördükleri ve üniversiteye giriş sınavında birinci tercihlerinde yer aldığı anlaşılmıştır. Bu durumda öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek alanlarını isteyerek ve bilinçli olarak seçtiklerini söylemek mümkündür.

Araştırma örneklemine alınan öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde Geleneksel Türk Sanatları Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin Grafik Tasarımı ve El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü öğrencilerine oranla daha olumlu görüş içerisinde olduklarını söylemek mümkündür. Geleneksel Türk Sanatları Bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri alandan memnun oldukları, alanlarında lisansüstü eğitim almak istedikleri, alanlarına ilişkin bilimsel ve sanatsal etkinliklere katılmaktan zevk aldıkları, öğrenim gördükleri programda yer alan teorik ve uygulamalı derslerin yeterli olduğunu düşündükleri ortalama değerlerinden anlaşılmaktadır. Bununla beraber öğrenciler meslek alanlarının toplum içerisinde saygı duyulan bir alan olduğunu ve özverili çalışma gerektirdiğini düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin mezun olduktan sonra öğretmen olarak çalışmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Grafik Tasarımı Bölümü öğrencileri meslek alanlarında kendilerini sürekli geliştirmeleri gerektiğini, yaratıcılıklarını ifade edebilecekleri bir alan olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler öğrenim gördükleri alana sektörde ihtiyaç duyulduğunu ve aldıkları derslerin de iş bulabilmeleri konusunda yeterli olduğuna inanmaktadır. Buna karşın okul ile sanayi arasında yeterli derecede işbirliği yapılmadığını düşündükleri ortalama değerlerinden anlaşılmaktadır. El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri alanların kendilerini maddi açıdan tatmin etmeyeceğini, daha fazla gelir getiren bir meslek bulduklarında öğrenim gördükleri meslek alanlarında çalışmayacakları,

tekrar üniversite sınavına girerek farklı bir alanda öğrenim görmek istedikleri anlaşılmaktadır. Bununla beraber öğrencilerin öğrenim gördükleri programın sektör ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca öğrenciler mezun olduktan sonra öğretmenlik yapamama endişesi yaşamaktadır. El Sanatları alanı yükseköğretimde Mesleki Eğitim Fakülteleri programında yer almaktaydı. Ancak araştırma verilerini topladığımız 2012-2013 Öğretim Yılında Mesleki Eğitim Fakülteleri kapatılıp El Sanatları alanı Sanat ve Tasarım Fakülteleri programlarında yer aldığı için öğretmen olabilmeleri ancak formasyon aldıkları takdirde gerçekleşebilmektedir. Bu sebeple öğrencilerin öğretmenlik yapamama kaygısını yaşadıklarını söylemek mümkündür. Araştırma sonuçları doğrultusunda mevcut programların sektör ihtiyaçları doğrultusunda okul ve sanayi işbirliği de dikkate alınarak yeniden değerlendirilebilir.

Kaynakça

- ALKAN, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (1991). *Meslek ve Teknik Eğitim Esasları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını, No: 170.
- GİZİR C.Ali. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Araştırma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1, (2), 196-213.
- GÜVEN İsmail. (2002). Yeni Gelişmeler Işığında Yükseköğretimde Yapısal Dönüşümler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 35, (1-2), 93-110.
- ÖZBAĞI, T., Toktaş, P. ve Bacan, V. (2008). Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü'nde Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Meslek Alanlarına İlişkin Görüşleri. *Ulusal El Sanatları Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları-1, 389-397.
- WOODHALL, Maureen. (1979). *Education, Work and Employment in Developing Countries - A Synthesis of Recent Research*. *Education Work and Employment*, A Summary Review. Ottawa: International Development Research Center Manuscript Reports, IDRC: 34
- <http://stf-grafik.gazi.edu.tr>, ETi: 11.08.2014
- http://www.selcuk.edu.tr/guzel_sanatlar/geleneksel_turk_sanatlari/tr, ET: 11.08.2014
- <http://stf-elsanatlari.gazi.edu.tr>, ET: 11.08.2014